

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Dlaczego orły nie pływają?
O wspieraniu zdolności i talentów dzieci

Hanna Micińska

Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa w Kielcach

17 kwietnia 2013 r.

Organizatorzy

Partner strategiczny

NBP

Narodowy Bank Polski

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

Ach inteligencja!

Czy jestem inteligentny, a jak bardzo?

- Alfred Binet – twórca IQ (Paryż 1900 rok)

- SAT – test oceny szkolnej

Te testy skierowane są do badania umysłu

„przyszłego profesora prawa.”

- Odkrycia współczesnej nauki – kognitywistyka i neurobiologia wskazują na konieczność wieloaspektowego podejścia do inteligencji

Teoria inteligencji wielorakich

wg Howarda Gardnera
(1980)

„(...) uważamy, że poznawczą kompetencję czy sprawność człowieka lepiej opisuje się w kategoriach **zbioru zdolności, talentów, czy też umiejętności umysłowych**, które nazywamy **inteligencjami**.

Wszystkie normalne osoby posiadają w jakiejś mierze każdą z tych umiejętności, różny jest jednak stopień ich nasilenia oraz połączenie.”

amerykański psycholog i neurolog,
profesor Uniwersytetu Harvarda i Uniwersytetu
Bostońskiego, doktor honoris causa ponad 20
szkół wyższych i uniwersytetów

Inteligencja jest zdolnością przetwarzania informacji

- Np. osoba o inteligencji muzycznej łatwo zapamiętuje melodie, odtwarza rytm, śledzi zmiany tematu w kompozycji
- Osoba inteligentna muzycznie może także „wykonywać muzykę” – takie wykonywanie angażuje dowolną liczbę inteligencji
- Zatem rozróżnić trzeba inteligencję od dziedziny (dyscypliny, fachu).

Główne założenia teorii inteligencji wielorakich

- Każdy człowiek posiada wszystkie typy inteligencji w różnym stopniu rozwinięte
- Tworzą one niepowtarzalny „profil inteligencji”, który podlega zmianom
- Wszystkie inteligencje wzajemnie ze sobą współpracują
- Każdą inteligencję można rozwijać - „słabsze” inteligencje można rozwijać poprzez „mocniejsze”

Rozwojowi inteligencji sprzyja właściwie zorganizowane środowisko domowe

Profile inteligencji

szperaczowy

laserowy

Profil lub styl inteligencji

- Styl osób o profilu **szperaczowym** polega na stałym przeczesywaniu terenu, śledzeniu wielu różnych elementów, pilnowaniu ich wszystkich i staraniu się ułożenia z nich ogólnego obrazu

- Styl osób o profilu **laserowym** polega na głębokiej i stałej koncentracji na konkretnej dziedzinie i na coraz głębszym wnikaniu w nią

...inteligencje nie są rzeczami, które można zobaczyć czy policzyć.

Inteligencje są **potencjałami** – przypuszczalnie neurologicznymi - które można aktywować w zależności od wartości, szans obecnych i dostępnych w danej kulturze oraz poszczególnych decyzjach podejmowanych przez poszczególne osoby oraz/i ich **rodziny, nauczycieli oraz otoczenie.**

Howard Gardner, Zredefiniowana inteligencja-Inteligencja Wieloraka

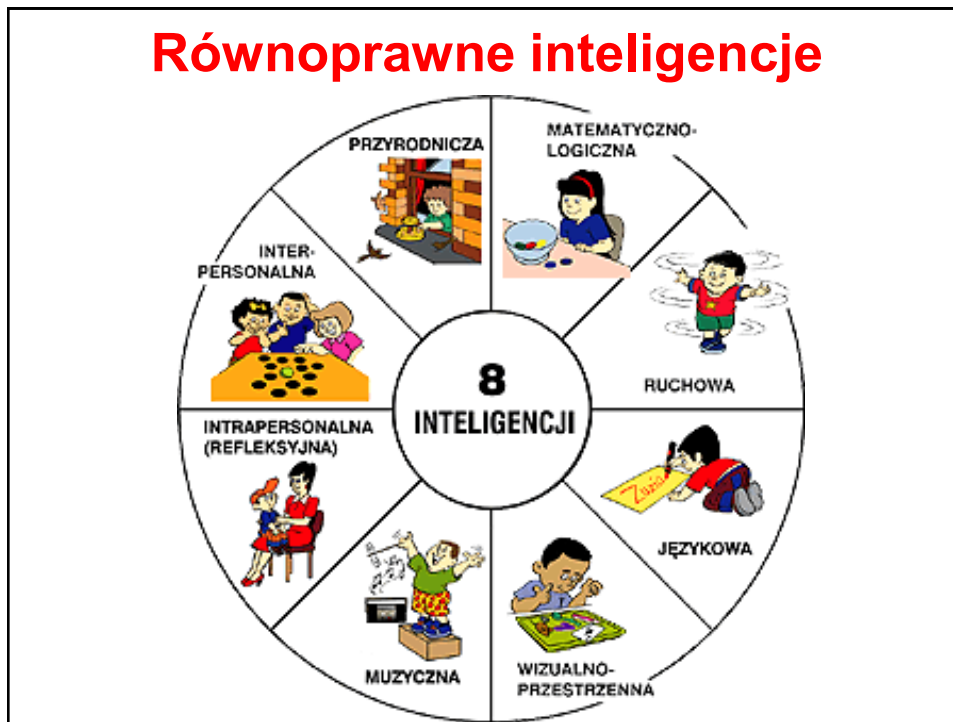
Teoria Howarda Gardnera

To przede wszystkim:

- inne spojrzenie na możliwości rozwojowe dziecka i jego szanse edukacyjne
- spojrzenie na dziecko w sposób nieoceniający
- inna niż tradycyjna wizja szkoły
- inna wizja człowieka dorosłego

Równoprawne inteligencje

Inteligencja językowa

przejawia się w rozumieniu świata poprzez słowo mówione i pisane, we wrażliwości na rymy, znaczenie słów oraz dźwięki

Inteligencja językowa

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Myślą „słowami” i lubią czytać
- ▶ Przejrzystość wypowiedzi i spisu myśli
- ▶ Tworzą opowiadania, barwne historie
- ▶ Uczą się słuchając, czytając, dyskutując
- ▶ Używają bogatego słownictwa
- ▶ Szybko uczą się języków obcych
- ▶ Używają języka do zabawiania innych, negocjacji, instruowania słuchaczy

Dziecko inteligentne językowo

ma **znakomitą pamięć**, np. potrafi zaskakiwać przypomnianiem o błahostkach, przytaczać historie zasłyszane w rozmowach dorosłych

lubi mówić, opowiadać, słuchać opowieści, np. podczas czytania przez rodzica bajki podpowiada ciąg dalszy lub układa własne, oryginalne historie

- **chętnie i często zadaje pytania**, np. podczas wykonywania codziennych czynności lub na spacerze
- **przywiązuje się do schematów**, np. zawsze powtarza pewne czynności i codzienne rytuały
- **myśli symbolicznie** np. z łatwością kojarzy nazwy liter lub zapamiętuje wygląd prostych wyrazów nie potrafiąc jeszcze czytać

Pomoc Rodzica

- Grajcie w gry takie jak Scrabble, gry słowne oraz rozwiązujcie wspólnie krzyżówki, piszcie opowiadania
- Czytajcie, czytajcie i jeszcze raz czytajcie.
- Miej pod ręką słownik.
- Omówcie postać z filmu telewizyjnego
- Zadawaj pytania: „Ale dlaczego?” lub „Jak dokładnie?”, „Możesz mi to wyjaśnić?”
- Rozmawiajcie! Słuchajcie aktywnie!

Inteligencja ruchowa

przejawia się w rozumieniu świata poprzez ruch i kontakt fizyczny oraz umiejętnością wykorzystania własnego ciała do wyrażania emocji

„Tak łatwo możemy pozbyć się kalkulatora, notatnika, komputera, lecz ciało zawsze zabieramy za sobą”

Thomas Armstrong

Inteligencja ruchowa

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Lubią ruch i kontakt fizyczny
- ▶ Mają wycucie czasu i przestrzeni
- ▶ Są uzdolnione manualnie
- ▶ Mają dobrą koordynację ruchową
- ▶ Lubią wycieczki i zajęcia w terenie
- ▶ Lubią biegać, pływać, jeździć na nartach, łyżwach, tańczyć

Dziecko inteligentne ruchowo

- lubi zwierzęta i środowisko naturalne.
- zgłębia tajniki biologii
- dobrze pisze i liczy, lubi wymyślać nowe gry
- kontroluje ruchy swojego ciała i bez trudu posługuje się przedmiotami
- wszystkiego musi dotknąć i jest bardzo wrażliwe na dotyk.

Pomoc Rodzica

- Zagrajcie w „Kalambury”
- Naucz się żonglować piłeczkami – doskonałe ćwiczenie na koordynację rąk i oczu.
- Zachęć dziecko do pływania i uprawiania co najmniej jednej dyscypliny sportowej.
- Nauczcie się wspólnie jakichś tańców.
- Wybierzcie jakieś emocje – szczęście, poczucie winy, obawę, podekscytowanie, itp. – i poruszajcie się w sposób, który wyraża takie uczucie.

Inteligencja matematyczno – logiczna

przejawia się w rozumieniu świata
poprzez liczby, ciągi zdarzeń,
myślenie logiczne i kreatywne
rozwiązywanie problemów

Inteligencja matematyczno – logiczna

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Mają uzdolnienia matematyczne
- ▶ Lubią porządek i precyzyjne instrukcje
- ▶ Są konkretne i dociekliwe
- ▶ Badają i zbierają informacje
- ▶ Lubią gry, łamigłówki i zagadki
- ▶ Potrafią rozwiązywać problemy
- ▶ Umiejętnie szeregują, klasyfikują i wnioskują
- ▶ Mają racjonalne spojrzenie na życie

Dziecko z rozwiniętą inteligencją matematyczno-logiczną

- **dąży do osiągnięcia celu**, np. nie wstanie od biurka, dopóki nie skończy zaczętej pracy
- jest **cierpliwe**, np. lubi układanki z drobnymi elementami, puzzle
- jest **dokładne i zorganizowane**, np. ciężko jest mu się skupić w bałaganie
- **lubi liczyć** wszelkie napotkane przedmioty
- potrafi sprawnie i szybko **rozwiązywać zagadki**
- chętnie **eksperymentuje** np. poznaje rzeczywistość bardziej przez **doświadczenie** niż przez opowieści.

Pomoc Rodzica

- Gotujcie lub majsterkujcie razem
- Grajcie w zgadywanki arytmetyczne, w szachy, warcaby i inne gry strategiczne
- Grajcie w gry karciane takie jak *kierki* lub *remik*
- Spróbujcie przewidzieć, co wydarzy się w filmie lub sztuce – komu uda się to najlepiej.
- Odwiedźcie najbliższe muzeum nauki i historii naturalnej.
- Zagrajcie w 20 pytań
- Szukajcie sposobów na wyciąganie wniosków z programów telewizyjnych lub dyskutujcie przy pomocy wzoru ZPI – (Z – za, P – przeciw, I – I co dalej?)

Inteligencja wizualno – przestrzenna

przejawia się w rozumieniu świata poprzez myślenie obrazami, wrażliwość wzrokowo – przestrzenną, wizualizację i orientację przestrzenną

Inteligencja wizualno – przestrzenna

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Są twórcze i pomysłowe
- ▶ Doskonale orientują się w przestrzeni
- ▶ Wiernie odtwarzają w pamięci obrazy
- ▶ Dużo rysują oraz dobrze konstruują
- ▶ Czytają mapy, tabele i diagramy
- ▶ Mają bogatą wyobraźnię
- ▶ Czerpią przyjemność z rozkręcania i składania elementów w jedną całość

Dziecko z rozwiniętą inteligencją wizualno - przestrzenną

- jest **wrażliwe** na otaczające przedmioty, kolory, wzory
- lubi **rysować, malować, konstruować**
- **ma rozwinięty zmysł dotyku**, np. często dotyka widziane przedmioty, zawsze domaga się, by oglądane rzeczy dostać do rąk
- **myśli używając wyobraźni i obrazów**
- lubi **tworzyć** używając różnego typu materiałów
- ma **wyobraźnię przestrzenną**, np. lubi grać w gry logiczne, poszukiwania skarbów, w chowanego, lubi układać puzzle, klocki, układanki, itp.

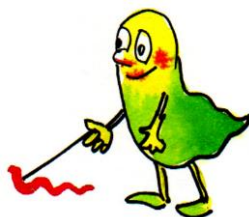

Pomoc Rodzica

- Szukajcie wzorów w chmurach lub liściach.
- Zaprojektujcie idealny dom dla ulubionej zabawki lub zwierzątka.
- Zachęcajcie do wizualizacji
- Planujcie swoje wycieczki samochodowe i używajcie kompasu.
- Zaplanujcie i przeprowadźcie poszukiwanie skarbów.

Inteligencja przyrodnicza

przejawia się w rozumieniu świata poprzez otoczenie, środowisko, umiejętność rozpoznawania i kategoryzowania świata fauny i flory oraz innych obiektów przyrodniczych

Inteligencja przyrodnicza

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Rozumieją świat roślin i zwierząt
- ▶ Rozpoznają i kategoryzują obiekty przyrody
- ▶ Dostrzegają wzorce funkcjonujące w naturze
- ▶ Lubią przebywać na świeżym powietrzu
- ▶ Kochają przyrodę, pasjonują się ekologią
- ▶ Klasyfikują przedmioty w hierarchie

Pomoc Rodzica

- Hodujcie kwiaty, w ogródku stwórz dziecku grządkę
- Obserwujcie zachowania zwierząt,
- Wizyty w ZOO, parkach przyrody
- Wycieczki na „łono natury”
- Pomóżcie w tworzeniu różnorodnych kolekcji

Inteligencja muzyczna

przejawia się w rozumieniu świata poprzez rytm i melodię, zdolnością słuchową, wrażliwością na dźwięki, rymy i kompozycje

Inteligencja muzyczna

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Rozumieją świat poprzez rytm i melodię
- ▶ Potrafią aktywnie słuchać
- ▶ Łączą muzykę z emocjami
- ▶ Są wrażliwe na odbiór dźwięków
- ▶ Mają poczucie rytmu, lubią śpiewać
- ▶ Zmieniają w muzykę wszystko, co robią
- ▶ Uczą się przy muzyce
- ▶ Szybko dostrzegają wzory

Dziecko z rozwiniętą inteligencją muzyczną

- jest **wrażliwe na dźwięki**, nie tylko muzyczne
- **odczytuje ton głosu**, np. pyta mamę, dlaczego jest smutna, nawet, gdy mama stara się to ukryć
- **przeżywa muzykę**, np. ma swoje ulubione piosenki wywołujące określone reakcje, lubi głośno śpiewać, nuci podczas zabawy
- **uczy się i wykonuje** różne czynności przy muzyce,
- zapamiętuje **rytmy**, ma dobry **słuch muzyczny**

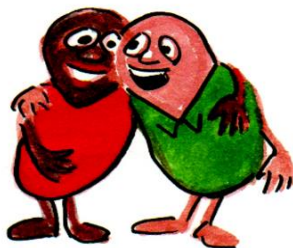

Pomoc Rodzica

- Wymyślajcie rymowanki, piosenki i wiersze.
- Ilustrujcie opowiadania efektami dźwiękowymi
- Umożliwiaj dziecku kontakt z różnymi rodzajami muzyki
- Posłuchajcie ciszy
- Zauważcie, w jaki sposób muzyka jest stosowana do tworzenia nastroju i napięcia w sztukach i filmach telewizyjnych.
- Zachęć dziecko do połączenia zadanych wzorów matematycznych z muzyką.
- Pokaż, w jaki sposób różne utwory muzyczne mogą zmieniać nastrój i zapytaj dziecko, jak czuje się słuchając różnych utworów

Inteligencja interpersonalna

to zdolność rozumienia innych ludzi, współodczuwania, negocjowania i wypracowywania kompromisów oraz patrzenia na świat oczyma innej osoby

Inteligencja interpersonalna

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Lubią i potrafią pracować w grupie
- ▶ Łatwo nawiązują kontakty z ludźmi
- ▶ Mają zdolności przywódcze
- ▶ Są komunikatywne
- ▶ Są asertywne przy konfrontacji

Pomoc Rodzica

- Przejrzyjcie zdjęcia w książce, gazecie lub obrazy z albumu i porozmawiajcie o tym, co czują i myślą przedstawieni w nich ludzie. Zagrajcie w tę grę w kawiarni lub na zakupach.
- Zadaj partnerowi odtworzenie prostego obrazka, na który patrzysz, poprzez przekazanie mu wyłącznie instrukcji słownych.
- Stwórz herb Waszej rodziny, który zawierać będzie wszystkie szczególne umiejętności i osiągnięcia każdego z jej członków.

Inteligencja intrapersonalna

to zdolność rozumienia samego siebie, własnych uczuć, patrzenia na świat ze swojego punktu widzenia, umiejętność kierowania własnym postępowaniem

Inteligencja intrapersonalna

Dzieci z przewagą tej inteligencji:

- ▶ Lubią pracować samodzielnie
- ▶ Znają własne mocne strony
- ▶ Budują wewnętrzną motywację
- ▶ Poszukują odpowiedzi na trudne pytania
- ▶ Mają jasno sprecyzowany punkt widzenia, odczucia i motywy działania

Pomoc Rodzica

- Pokaż dziecku, że sam również wyznaczasz sobie cele i robisz plany. Dziecko uczy się więcej z tego, co robisz, niż z tego, co mówisz!
- Zachęć dziecko do traktowania wszystkich błędów jako szans na wyciągnięcie wniosków na przyszłość – „Czego możesz się nauczyć z tej pomyłki, żeby następnym razem wypaść lepiej?”
- Zachęć dziecko, żeby prowadziło pamiętnik.
- Szukaj okazji, żeby dyskutować o ważnych tematach mających etyczny lub moralny wymiar.

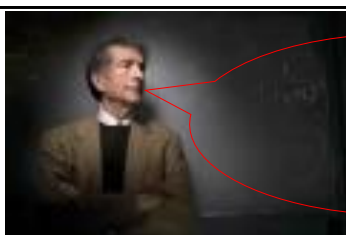

Każde dziecko jest zdolne!

- Jeśli dziecko gorzej radzi sobie w jakiejś dziedzinie, nie znaczy to, że jest gorsze od rówieśników
- Dziecko może mieć świetnie rozwiniętą np. inteligencję ruchową czy interpersonalną, przez co lepiej od innych radzi sobie w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami lub w sporcie
- Każdy człowiek ma jedne rodzaje inteligencji silniej rozwinięte, a inne słabiej. Kiedy uda się określić co jest mocną, a co słabą stroną dziecka, można potem tę wiedzę wykorzystać wspierając jego rozwój

Kiedy uda się określić, co jest mocną, a co słabą stroną dziecka, można tę wiedzę wykorzystywać...

1. Można budować wysoką samoocenę dziecka, które z jednej strony uświadamia sobie, że w jakiejś dziedzinie nie najlepiej sobie radzi, ale za to np. szybko uczy się słówek w języku angielskim, pięknie maluje, buduje wspaniałe konstrukcje, czy też błyskawicznie zapamiętuje rytmy, które usłyszy.
2. Dziecko przekonuje się, że słabe strony można rozwijać, wykorzystując mocne.
3. Trzeba wspierać i rozwijać zdolności, aby dziecko odnosiło sukcesy w dziedzinach, które go interesują.

„Jeśli poproszono by mnie, abym ocenił inteligencje posiadane przez daną osobę – nie byłbym w pełni usatysfakcjonowany dopóki bym nie miał możliwości zaobserwowania jak taka osoba rozwiązuje problemy w różnych otoczeniach ... nawet wtedy nie mógłbym zagwarantować, że stworzony przeze mnie profil byłby aktualny za rok czy za 2 lata.”

Howard Gardner

Drodzy Rodzice pamiętajcie, że...

**„Jeśli dziecko nie uczy się w sposób
w jaki nauczasz,
wtedy musisz nauczać je w ten sam sposób
w jaki się uczy”**

Rita Dunn (cytat z książki Anne Bruetsch
„Multiple Intelligences Lesson Plan Book”)